

Державна служба статистики України

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Державної служби
статистики України
03.12.2014 № 379

(у редакції наказу Державної
служби статистики України
від 14.07.2016 № 110,
зі змінами, затвердженими
наказом Державної служби
статистики України
від 05.02.2019 № 47)

**МЕТОДОЛОГІЧНІ ПОЛОЖЕННЯ
З ОРГАНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО СТАТИСТИЧНОГО
СПОСТЕРЕЖЕННЯ "ПРОДАЖ СВІТЛИХ
НАФТОПРОДУКТІВ І ГАЗУ"**

Державна служба статистики України

Методологічні положення з організації державного статистичного спостереження "Продаж світлих нафтопродуктів і газу" (далі – Методологічні положення) визначають програму та методи проведення зазначеного обстеження, розробки і поширення його результатів.

Методологічні положення призначені для внутрішнього використання працівниками органів державної статистики, а також можуть бути корисні для фахівців міністерств, інших органів виконавчої влади, наукових організацій та установ, що проводять дослідження в галузі роздрібної торгівлі світлими нафтопродуктами і газом, інших зацікавлених користувачів статистичної інформації.

Методологічні положення підготували фахівці департаменту статистики торгівлі Державної служби статистики України:

Кругляк В. В. – заступник директора департаменту статистики торгівлі;

Ільченко Ю. М. – начальник відділу статистики внутрішньої торгівлі;

Єфімчук Н. В. – заступник начальника відділу статистики внутрішньої торгівлі.

Відповідальний за підготовку – директор департаменту статистики торгівлі Фризоренко А. О.

Методологічні положення схвалені Комісією з питань удосконалення методології та звітної документації Державної служби статистики України (протокол від 28.10.2015 № 12).

Державна служба статистики України

- адреса: вул. Шота Руставелі, 3, Київ, 01601
- телефон: (044) 287-24-22
- факс: (044) 235-37-39
- електронна пошта: office@ukrstat.gov.ua
- веб-сайт: www.ukrstat.gov.ua

Зміст

	Стор.
I. Загальні положення.....	4
II. Основні поняття і терміни.....	4
III. Методологічні та практичні аспекти проведення державного статистичного спостереження.....	5
1. Мета й основні характеристики державного статистичного спостереження.....	5
2. Система показників державного статистичного спостереження.....	6
3. Інструментарій державного статистичного спостереження.....	7
4. Формування сукупності одиниць і переліку респондентів державного статистичного спостереження	8
5. Актуалізація сукупності та переліку одиниць державного статистичного спостереження.....	9
6. Організація робіт щодо збору й обробки інформації.....	9
7. Розробка та поширення результатів державного статистичного спостереження.....	10
Список використаних джерел	11

I. Загальні положення

Ці Методологічні положення визначають програму та методи проведення державного статистичного спостереження "Продаж світлих нафтопродуктів і газу" (далі – державне статистичне спостереження), порядок узагальнення і поширення його результатів, принципи формування сукупності звітних одиниць, охоплених спостереженням.

В основу Методологічних положень покладено норми, викладені у Постанові Ради (ЄС) № 1165/98 від 19.05.1998 щодо короткострокової статистики підприємств.

Методологічні положення ґрунтуються на нормах законів України "Про інформацію", "Про державну статистику", "Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців", Положення про Державну службу статистики України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.09.2014 № 481, Положення про Єдиний державний реєстр підприємств та організацій України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 22.01.1996 № 118 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 22.06.2005 № 499), наказів Держкомстату від 21.12.2009 № 481 "Про затвердження Положення про Реєстр статистичних одиниць та формування основ сукупностей одиниць статистичних спостережень за діяльністю підприємств" і від 29.12.2009 № 498 "Про затвердження структури плану статистичного спостереження та глосарія до нього".

II. Основні поняття і терміни

Основні визначення й поняття, які використовуються у статистиці внутрішньої торгівлі, уживаються в значеннях, наведених у глосарії до плану статистичного спостереження, затвердженого наказом Держкомстату від 29.12.2009 № 498, Положенні про Реєстр статистичних одиниць та формування основ сукупностей одиниць статистичних спостережень за діяльністю підприємств, затвердженого наказом Держкомстату від 21.12.2009 № 481, а також у такому значенні:

обсяг роздрібного продажу – це обсяг продажу в натуральному вираженні безпосередньо населенню для особистого (некомерційного) споживання світлих нафтопродуктів і газу (як за готівку, так і за банківські платіжні картки, талони, смарткарти тощо) через АЗС;

роздрібний товарооборот – це дохід від продажу безпосередньо населенню для особистого (некомерційного) споживання світлих нафтопродуктів і газу (як за готівку, так і за банківські платіжні картки, талони, смарткарти тощо) через АЗС;

обсяг оптового продажу – це обсяг продажу в натуральному вираженні суб'єктам господарювання світлих нафтопродуктів і газу через АЗС за безготівковим розрахунком (за укладеними договорами) для здійснення ними господарської діяльності;

оптовий товарооборот – це дохід від продажу суб'єктам господарювання світлич нафтопродуктів і газу через АЗС за безготівковим розрахунком (за укладеними договорами) для здійснення ними господарської діяльності;

АЗС (автомобільна заправна станція) (у тому числі АГЗС, АГНКС) – це комплекс споруд відповідного обладнання, призначений для заправки моторним паливом автотранспортних засобів;

АГЗС – це автомобільна газозаправна станція, яка призначена для заправки автотранспортних засобів сумішшю пропан-бутану;

АГНКС – це автомобільна газонаповнювальна компресорна станція, яка призначена для заправки автотранспортних засобів, двигуни яких конвертовані або вже розраховані на роботу на стисненому природному газі – метані;

ДСС – державне статистичне спостереження;

РСО – Реєстр статистичних одиниць;

СРП – Статистичний реєстр підприємств;

СРФОП – Статистичний реєстр фізичних осіб-підприємців;

T – рік формування сукупності одиниць державного статистичного спостереження.

III. Методологічні та практичні аспекти проведення державного статистичного спостереження

1. Мета й основні характеристики державного статистичного спостереження

Метою проведення ДСС є формування статистичної інформації щодо продажу світлич нафтопродуктів і газу суб'єктами господарювання через АЗС для інформаційного забезпечення аналізу розвитку торгівлі світлич нафтопродуктами і газом через АЗС, розрахунку обсягів використання та запасів палива, складання енергетичного балансу України, потреб користувачів.

Результатом проведення державного статистичного спостереження є первинна й узагальнена інформація, яка використовується для визначення обсягів у натуральному і вартісному вираженні, динаміки продажу світлич нафтопродуктів і газу через АЗС, кількості АЗС, запасів світлич нафтопродуктів і газу на АЗС на кінець звітної місяця як у цілому по країні, так і в розрізі регіонів.

Державне статистичне спостереження має такі основні характеристики:

вид державного статистичного спостереження:

за ступенем охоплення одиниць: суцільне,

за часом реєстрації даних: поточне;

організаційна форма державного статистичного спостереження:

статистична звітність;

спосіб проведення державного статистичного спостереження:

документальний облік;

об'єкт статистичного спостереження: сукупність підприємств (юридичних осіб) та підприємств фізичних осіб-підприємців, які здійснюють діяльність із роздрібною торгівлі світлими нафтопродуктами та газом через АЗС;

одиниця державного статистичного спостереження:

одиниця за видом економічної діяльності;

звітна (облікова) одиниця (респондент державного статистичного спостереження): юридична особа, фізична особа-підприємець;

органи, які здійснюють державне статистичне спостереження: Держстат, територіальні органи державної статистики;

місце проведення державного статистичного спостереження: регіони України;

статистичні класифікатори, що використовуються при проведенні державного статистичного спостереження:

КВЕД – Класифікація видів економічної діяльності;

КОПФГ – Класифікатор організаційно-правових форм господарювання;

КІСЕ – Класифікація інституційних секторів економіки України;

КОАТУУ – Класифікатор об'єктів адміністративно-територіального устрою України;

НПП – Номенклатура продукції промисловості.

2. Система показників державного статистичного спостереження

У рамках спостереження передбачено отримання даних щодо найменування, місцезнаходження (юридичної адреси), фактичної адреси здійснення діяльності з роздрібною торгівлі світлими нафтопродуктами і газом через АЗС звітної одиниці.

Основними вхідними показниками державного статистичного спостереження є:

обсяг роздрібного продажу світлих нафтопродуктів і газу через АЗС у натуральному вираженні, за місцезнаходженням, за звітний період, за видами світлих нафтопродуктів і газу;

роздрібний товарооборот світлих нафтопродуктів і газу через АЗС у вартісному вираженні, за місцезнаходженням, за звітний період, за видами світлих нафтопродуктів і газу;

обсяг оптового продажу світлих нафтопродуктів і газу через АЗС у натуральному вираженні, за місцезнаходженням, за звітний період, за видами світлих нафтопродуктів і газу;

оптовий товарооборот світлих нафтопродуктів і газу через АЗС у вартісному вираженні, за місцезнаходженням, за звітний період, за видами світлих нафтопродуктів і газу;

запаси світлих нафтопродуктів і газу на АЗС на кінець звітний місяць у натуральному вираженні, за місцезнаходженням, за видами світлих нафтопродуктів і газу;

кількість АЗС у юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців, які здійснюють діяльність із роздрібною торгівлю світлими нафтопродуктами і газом, за місцезнаходженням, за звітний період.

Види світлих нафтопродуктів і газу, за якими передбачено отримання даних у рамках спостереження, відповідають статистичному класифікатору "Номенклатура продукції промисловості" (НПП):

	Код продукції за НПП
Бензин моторний	19.20.21.00.50, 19.20.21.00.70
Паливо моторне сумішове (з вмістом спиртів, біоетанолу або їх сумішей від 5% і більше)	19.20.21.00.60, 19.20.21.00.61, 20.59.42.90.10
Газойлі (паливо дизельне)	19.20.26.00.71
Паливо дизельне сумішове (біодизельне пальне)	19.20.26.00.72
Пропан і бутан скраплені	19.20.31.00.00
Газ природний скраплений або у газоподібному стані (метан)	06.20.10.00.10

3. Інструментарій державного статистичного спостереження

Для організації державного статистичного спостереження щодо продажу світлих нафтопродуктів і газу використовується форма № 1-торг (нафтопродукти) (місячна) для юридичних осіб та форма № 1-торг (нафтопродукти) (місячна) для фізичних осіб-підприємців "Про продаж світлих нафтопродуктів і газу" (далі – форма № 1-торг (нафтопродукти)) та роз'яснення щодо її заповнення.

Підставою для заповнення форми № 1-торг (нафтопродукти) є первинні облікові документи, зокрема: товарно-транспортні накладні, журнал обліку нафтопродуктів і газу, які надійшли на АЗС, акт приймання (здавання) нафтопродуктів із трубопроводу на АЗС, відомості на один відпуск моторного палива, змінні звіти АЗС тощо.

Форма № 1-торг (нафтопродукти) складається з двох розділів.

Розділ I "Продаж світлих нафтопродуктів і газу через АЗС у межах регіону місцезнаходження" містить дані щодо продажу за звітний місяць у натуральному та вартісному вираженні світлих нафтопродуктів і газу через АЗС, дані щодо запасів світлих нафтопродуктів і газу на АЗС на кінець звітний місяць, кількості АЗС (за якими наведено дані у розділі I) звітної одиниці у межах регіону її місцезнаходження.

Розділ II "Продаж світлих нафтопродуктів і газу через АЗС за межами регіону місцезнаходження" містить дані щодо продажу за звітний місяць у

натуральному та вартісному вираженні світлих нафтопродуктів і газу через АЗС, дані щодо запасів світлих нафтопродуктів і газу на АЗС на кінець звітного місяця, кількості АЗС (за якими наведено дані у розділі II) звітної одиниці за межами регіону її місцезнаходження в розрізі регіонів.

4. Формування сукупності одиниць і переліку респондентів державного статистичного спостереження

Формування генеральної сукупності одиниць, сукупності одиниць, яка безпосередньо буде досліджуватись, і переліку респондентів ДСС здійснюється щорічно у грудні року *T*.

Формування генеральної сукупності, сукупності одиниць, яка безпосередньо буде досліджуватись, і переліку респондентів ДСС здійснюється на державному рівні.

Генеральна сукупність одиниць ДСС формується:

1) у частині підприємств (юридичних осіб) – на основі РСО (у частині СРП) та включає одиниці, які є активними станом на 01 листопада року *T*, та відповідають таким критеріям:

тип статистичної одиниці: одиниця за видом економічної діяльності;

інституційний сектор економіки відповідно до KICE: S.11 "Нефінансові корпорації";

організаційно-правова форма господарювання за КОПФГ: 120–193, 230–270, 310–350, 510–590;

вид економічної діяльності згідно з КВЕД: 47.30;

2) у частині фізичних осіб-підприємців – на основі РСО (у частині СРФОП) та включає одиниці, які є активними станом на 01 листопада року *T* та відповідають таким критеріям:

тип статистичної одиниці: підприємство;

вид економічної діяльності згідно з КВЕД: 47.30.

Сукупність одиниць, яка безпосередньо буде досліджуватися у частині підприємств (юридичних осіб), дорівнює генеральній сукупності одиниць ДСС у частині підприємств (юридичних осіб).

Сукупність одиниць ДСС, яка безпосередньо буде досліджуватися у частині фізичних осіб-підприємців, формується з урахуванням інформації про звітування одиниць за формою № 1-торг (нафтопродукти) (місячна) у році *T*.

На основі сукупності одиниць, яка безпосередньо буде досліджуватись, формується перелік респондентів за формою № 1-торг (нафтопродукти) (місячна), до якого включаються юридичні особи та фізичні особи-підприємці, яким відповідають одиниці, що наявні в сукупності одиниць ДСС.

5. Актуалізація сукупності та переліку одиниць державного статистичного спостереження

Актуалізація сукупності одиниць, яка безпосередньо буде досліджуватись, і переліку респондентів ДСС проводиться щомісячно у році $T+1$ на 15 робочий день.

Актуалізація сукупності одиниць, яка безпосередньо буде досліджуватись, і переліку респондентів ДСС здійснюється на державному рівні.

Актуалізація сукупності одиниць, яка безпосередньо буде досліджуватись, і переліку респондентів ДСС здійснюється для кожного місяця у період з лютого по жовтень року $T+1$.

Причинами актуалізації сукупності одиниць, яка безпосередньо буде досліджуватись, є події, які відбулися з одиницями через злиття, поділ, виділ, перетворення, приєднання, передача виробничих факторів (АЗС) між одиницями, а також зміна ідентифікаційних та класифікаційних ознак одиниці.

Джерелом інформації для актуалізації сукупності одиниць, яка безпосередньо буде досліджуватись, є інформація з РСО станом на 01 число звітного місяця року $T+1$.

На основі актуалізованої сукупності одиниць, яка безпосередньо буде досліджуватись, формується перелік респондентів за формою № 1-торг (нафтопродукти) (місячна), до якого включаються юридичні особи та фізичні особи-підприємці, яким відповідають одиниці, що наявні в сукупності одиниць ДСС.

6. Організація робіт щодо збору й обробки інформації

До головного управління статистики регіону інформація надходить: від респондентів на бланку за формою № 1-торг (нафтопродукти) поштою, кур'єром або в електронному вигляді;

від головних управлінь статистики інших регіонів дані розділу II щодо відповідного регіону каналами зв'язку в електронному вигляді.

Подання органам державної статистики електронного звіту здійснюється відповідно до Порядку подання електронної звітності до органів державної статистики, затвердженого наказом Держкомстату від 12.01.2011 № 3, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 29.03.2011 за № 408/19146.

Після введення в комплекс електронної обробки інформації первинних звітів або причин невідповідей респондентів, проведення арифметичного і логічного контролів та коригування в разі виявлення помилок дані каналами зв'язку передаються на державний рівень. На державному рівні здійснюється узагальнення інформації в цілому по країні та за регіонами.

7. Розробка та поширення результатів державного статистичного спостереження

Результати спостереження "Продаж світлих нафтопродуктів і газу" органи державної статистики формують у розрізах:

на регіональному рівні: зведена інформація за регіоном у цілому;

на державному рівні: зведена інформація по країні в цілому, у розрізі регіонів.

За результатами спостереження органи державної статистики формують архів і динамічні ряди даних із метою їх збереження.

Публікація результатів державного статистичного спостереження здійснюється на офіційному веб-сайті Держстату (www.ukrstat.gov.ua) у розділі "Експрес-випуски"/"Економічна статистика"/"Економічна діяльність"/ "Внутрішня торгівля" у щомісячному експрес-випуску "Роздрібний продаж світлих нафтопродуктів і газу через АЗС" (до 2016 року включно) та в розділі "Статистична інформація"/"Економічна статистика"/"Економічна діяльність"/ "Внутрішня торгівля".

Також показники державного статистичного спостереження наводяться у щомісячній економічній доповіді "Про соціально-економічне становище України".

Згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 06.09.1999 № 926-р здійснюється щомісячне подання до Міністерства енергетики та вугільної промисловості України даних щодо продажу світлих нафтопродуктів і газу через АЗС та їх запаси.

При необхідності дані державного статистичного спостереження користувачі можуть отримати відповідно до Порядку доступу до публічної інформації в Держстаті, затвердженого наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 18.02.2013 № 140, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 12.03.2013 за № 397/22929. При поширенні інформації користувачам виконуються вимоги Закону України "Про державну статистику" стосовно конфіденційності даних.

Директор департаменту
статистики торгівлі Держстату

А. О. Фризоренко

Список використаних джерел

1. Закон України "Про державну статистику" (зі змінами та доповненнями) від 17.09.1992 № 2614-XII [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>.
2. Закон України "Про доступ до публічної інформації" (зі змінами та доповненнями) від 13.01.2011 № 2939-VI [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>.
3. Закон України "Про інформацію" (зі змінами та доповненнями) від 02.10.1992 № 2657-XII [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>.
4. Глосарій до плану статистичного спостереження, затверджений наказом Держкомстату України від 29.12.2009 № 498.
5. Збірник статистичних вимог (Statistical requirements compendium (2010). – Євростат, 2010. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-RA-10-007EN/EN/KS-RA-10-007-EN-EN.PDF.
6. Положення про Реєстр статистичних одиниць та формування основ вибірки сукупностей одиниць статистичних спостережень за діяльністю підприємств, затверджене наказом Держкомстату від 16.12.2009 № 481 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua/edrpooy/prso.htm>.
7. Правила роздрібної торгівлі нафтопродуктами, затверджені постановою Кабінету міністрів України від 20.12.1997 № 1442 (зі змінами і доповненнями).
8. Термінологічний словник / Наук. керівник О.О.Васечко - 1-е видан., - К.: ІВЦ Держкомстату України, 2004. – 140 с.